

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

4.Bf.234/2023/89.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2024. március 26. és szeptember 5. napján tartott nyilvános folytatólagos tárgyalás alapján 2024. szeptember 5. napján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A fogolyzandulás büntette miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2023. év április hó 14. napján kihirdetett 32.B.65/2020/336. számú ítéletét Terhelt2 II. rendű, Terhelt3 III. rendű és Terhelt4 IV. rendű vádlottak tekintetében megváltoztatja.

Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottak terhére megállapított cselekményt fogolyzandulás büntette kísérletének [Btk. 284. § (2) bekezdés b) pont] minősíti.

Terhelt2 II. rendű vádlott szabadságvesztés büntetését 2 (kettő) év 6 (hat) hónapra, Terhelt3 III. rendű vádlott szabadságvesztés büntetését 2 (kettő) év 10 (tíz) hónapra, míg Terhelt4 IV. rendű vádlott szabadságvesztés büntetését 1 (egy) év 10 (tíz) hónapra enyhíti.

Terhelt1 I. rendű vádlott tényleges tartózkodási helye a bv.intézet1.

Terhelt4 IV. rendű vádlott tartózkodási helyének feltüntetését mellőzi.

Terhelt5 V. rendű vádlott tényleges tartózkodási helye bv.intézet2.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült büntügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2023. év április hó 14. napján kihirdetett 32.B.65/2020/336. számú ítéletében Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r. és Terhelt5 V. r. vádlott bűnösségét fogolyzendülés büntetében [Btk. 284. § (1) bekezdés] állapította meg.

[2] Ezért Terhelt1 I. r. vádlottat – mint többszörös visszaesőt – 10 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte, egyben megállapította, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

[3] Terhelt2 II. r. vádlottat – ugyancsak, mint többszörös visszaesőt – 3 év 6 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte, egyúttal a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményéből kizárta.

[4] Terhelt3 III. r. vádlottat – többszörös visszaesőként – 3 év 10 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte, egyben kizárta őt a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből.

[5] Terhelt4 IV. r. vádlottat – mint visszaesőt – 3 év 4 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre és 3 év Magyarország területéről kiutasításra ítélte azzal, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

[6] Végezetül Terhelt5 V. r. vádlottat – többszörös visszaesőként – 9 hónap, börtön fokozatban végrehajtandó szabadságvesztésre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte, egyben megállapította, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

[7] Rendelkezett az elsőfokú bíróság az eljárás során lefoglalt tárgyak további sorsáról, míg a bűnösnek kimondott vádlottakat külön-külön kötelezte a rájuk eső büntügyi költség megfizetésére, annak egy részéről pedig megállapította, hogy azt az állam viseli.

[8] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész valamennyi vádlott terhére a büntetések súlyosításáért, míg Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r. és Terhelt4 IV. r. vádlottak esetében súlyosabb minősítés érdekében is fellebbezett.

[9] Terhelt1 I. r. vádlott felmentésért, védője elsőlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért, Terhelt2 II. r. vádlott és védője elsődlegesen bűncselekményes hiányos

felmentésért, másodlagosan bizonyítottság hiányában történő felmentésért, harmadsorban enyhítés érdekében, Terhelt4 IV. r. vádlott és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért, míg Terhelt5 V. r. vádlott és védője a tényállás téves megállapítása, megalapozatlanság miatt fellebbezett.

[10] Terhelt3 III. r. vádlott és védője az elsőfokú bíróság ítélete ellen fellebbezését nem jelentett be.

[11] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.441/2023/5. számú átiratában annak a jogi álláspontjának adott hangot, hogy a fellebbezések elbírálása során a Be. 590. § (1), (2) és (10) bekezdései az irányadóak, tehát a felülbírálat teljeskörű, azonban a Be. 600. § (1) bekezdés b) pontja alapján tárgyalás kitűzését és azon bizonyítás felvételét indítványozta. Kifejtette, hogy a Fővárosi Törvényszék ügyfelderítési kötelezettségét igyekezett teljesíteni, számos tanút hallgatott meg, az ellentmondásokat szembesítésekkel tisztázta és a rendelkezésre álló kamerafelvételt is megtekintette, ily módon a bizonyítási eljárás anyagává tette. Ugyanakkor mind az öt vádlott tekintetében hiányolta, hogy az elsőfokú bíróság nem tette a tárgyalás anyagává a vádlottakról a büntetés-végrehajtási intézetekben készült összefoglalókat, amelyek személyiségükről, magatartásukról, az egyes fegyelmi vétségeikről tartalmaznak adatokat. Ezeknek az adatoknak a bizonyítási eljárás anyagává tételét azért tartotta nélkülözhetetlennek, mert a vád tárgyává tett cselekmény jellegére tekintettel különös jelentősége van, továbbá, hogy az ily módon rögzítettek a büntetés kiszabása szempontjából is jelentőséggel bírnak. Mindezekre figyelemmel indítványt terjesztett elő arra vonatkozóan, hogy az ítéltábla az ügyet tárgyalásra tűzze, azon bizonyítást vegyen fel oly módon, hogy a terheltre vonatkozó büntetés-végrehajtási adatokat a tárgyaláson ismertesse, mert ennek eredményeként lesz abban a helyzetben, hogy megalapozott döntést hozzon az ügy érdemét illetően. Átiratában részletesen megjelölte az egyes vádlottakra vonatkozó és által indítványozott ismertető adatokat a nyomozati iratokból, illetve ezen túlmenően szorgalmazta, hogy Terhelt1 I. r. és Terhelt5 V. r. vádlottak bűnügyi előéletét is egészítse ki a másodfokú bíróság az ellenük indult újabb eljárások adataival.

[12] Egyebekben kifejtette, hogy a törvényszék által mérlegeléssel megállapított történeti tényállást megalapozottnak tartja, az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét is megfelelően teljesítette és a logika szabályainak megfelelően vezette le, hogy miért nem a vádlottak önellentmondó, illetőleg egymásnak is ellentmondó nyilatkozatait fogadta el ítélezése alapjául. A Fővárosi Törvényszék a tényállásból okszerű következtetést vont mind az öt vádlott bűnösségére, Terhelt1 I. r. és Terhelt5 V. r. vádlottak cselekményét törvényesen minősítette. Tévedett azonban, amikor Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r. és Terhelt4 IV. r. vádlottak esetében nem látott lehetőséget annak megállapítására, hogy ők erőszakot alkalmaztak az örökkel szemben.

[13] Hangsúlyozta, hogy a fogolyzendülés lehet erőszakos, de nem szükségszerűen jár együtt személy elleni erőszakkal. Az irányadó tényállás alapján megállapítható, hogy a II-IV. r. vádlottak a rend helyreállítása érdekében fellépő őrszeméllyel szemben alkalmaztak erőszakot, amely a bűncselekmény minősített esetének megállapítására lehet alkalmas. Hivatkozott a Btk. értelmező rendelkezései között megfogalmazott erőszak fogalmára azzal, hogy a más személyre gyakorolt támadó jellegű fizikai ráhatás abban az esetben is erőszaknak minősül, ha az nem alkalmas testi sérülés okozására. Álláspontja szerint az intézkedő örök irányába kifejtett, támadó jellegű mozdulat, fizikai ráhatás megvalósult azzal, hogy Terhelt2

II. r. vádlott tanú8 bv. törzszászlós irányába hátrafejelő mozdulatot tett azzal a céllal, hogy őt lefejelje, továbbá Terhelt3 III. r. vádlott kirántotta a kezét bilincselés közben a mögötte álló tanú7 bv. főtörzsőrmester fogásából és könyökével a mögötte álló ör felé ütött, illetve, hogy Terhelt4 IV. r. vádlott a bilincselés során tanú8 bv. törzszászlós fogásából kirántotta a kezét, az örrel szembe fordult és a kezét ütésre emelte. Aláhúzta, hogy az a körülmény, hogy a támadó mozdulat nem érte el az adott őrt, nem a vádlottakon múlt, mert Terhelt2 II. r. vádlott esetében a bv. ör a mozdulatot észlelve elhajolt és a terheltet a földre vitte. Terhelt3 III. r. vádlott esetében a kirántott kéz könyökével az ör irányába – hátrafelé – tett üto mozdulat egyszerűen nem találta el az őrt, míg Terhelt4 IV. r. vádlott esetében az ör észlelte az ütésre készülö vádlott mozdulatát és azt megelőzve földre vitte a terheltet. Összességében tehát vagy a véletlenül, vagy az örök aktív közbelépésén múlt, hogy nem érte el ténylegesen a kifejtett támadó mozdulat az öröket. A leírtak és a bizonyítékok ismeretében Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r. és Terhelt4 IV. r. vádlottak cselekménye a váddal egyezően a Btk. 284. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontja szerint súlyosabban minösül.

[14] A büntetés kiszabása körében a fellebbviteli főügyészség arra az álláspontra helyezkedett, hogy a törvényszék a büntetés kiszabása során értékelendő körülményeket lényegében hiánytalanul sorolta fel, azonban azokat nem a súlyuknak megfelelően értékelte. Érvelése szerint Terhelt1 I. r. és Terhelt5 V. r. vádlottak esetében nem volt indokolt a büntetésnek a törvényi minimum alatti meghatározása, részben az ismertetni indítványozott büntetésvégrehajtási adatokra, részben pedig az ellenük indult újabb eljárásokra figyelemmel. Előéletükre is tekintettel, rölük az állapítható meg az ügyészi álláspont szerint, hogy társadalomra veszélyességük kiemelkedö, nem jellemző rájuk a jogkövetö magatartás. Felhívta a figyelmet arra is, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított büntetések mértékéböl kitünik, hogy az adott cselekmény elbírálása során a törvényszék is Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r. és Terhelt4 IV. r. vádlottak magatartását ítélte erőszakosabbnak, azonban figyelemmel arra, hogy esetükben a súlyosabb minösítés megállapítása indokolt, a büntetésük mértéke is súlyosítandó.

[15] Terhelt1 I. r. vádlott védöje a fellebbezését írásban is részletesen megindokolta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság hibásan vont következtetést az I. r. vádlott bünösségére, Terhelt1 az eljárás során mindvégig következetesen tagadta a bünösségét, szavahihetőségével kapcsolatban észszerü kétely nem merült fel. A törvényszék ítéletével kapcsolatban arra mutatott rá, hogy több tanú – akik örként teljesítettek szolgálatot a cselekmény időpontjában – egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy Terhelt1 az örszemélyzet fellépésével szemben nem tanúsított ellenállást, az utasításoknak maradéktalanul eleget tett. Senki nem tudott arra vonatkozóan érdemi nyilatkozatot tenni, hogy Terhelt1 I. r. vádlott miért került hangadóként beazonosításra a vádlottak közül, figyelemmel arra, hogy együttműködö volt és nem támadott az örökre. Mindezek a tanúvallomások összhangban állnak az I. r. vádlott következetes tagadásával, ezért a védö az elsőfokú ítélet megváltoztatását indítványozta és kérte, hogy a másodfokú bíróság elsösorban bünccselekmény hiányában, másodsorban bizonyítottság hiányában mentse fel Terhelt1 I. r. vádlottat az ellene emelt vád alól. Alternatív indítványként terjesztette elő, hogy a vádlott bünösségének megállapítása esetén nyomatékos enyhító körülményként értékelje az ítélötábla az igen jelentös idömülást, valamint azt a körülményt, hogy a beavatkozást megelőző utolsó felszólításkor az I. r. vádlott felhagyott a cselekményével, ezért vele szemben már a Fővárosi Törvényszék is alkalmazhatónak találta a Btk. 284. § (6) bekezdésében megfogalmazott korlátlan enyhítés lehetőségét. Végezetül indítványozta, hogy szabadságvesztés kiszabása

esetén az ítéltábla rendelkezzen úgy, hogy az I. r. vádlott a Btk. 38. § (3) bekezdése alapján a büntetése fele részének kitöltése után feltételes szabadságra bocsátható legyen.

[16] Terhelt2 II. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában azt részletezte, hogy a Fővárosi Törvényszék a tényállást részben hiányosan, ennél fogva megalapozatlanul állapította meg, nem értékelte az összes bizonyítékot, amelynek eredményeként tévesen vont következtetést a II. r. vádlott bűnösségére. A Kúria következetes ítélkezési gyakorlatára hivatkozva arra hívta fel a figyelmet, hogy az ítélet egységes egész, az abban foglalt valamennyi megállapítást összességében kell vizsgálni és értékelni. Hangsúlyozta, hogy a II. r. vádlott – meg nem cáfolt védekezése szerint – a zárkában történt események során nem szegült ellen és nem is tanúsított erőszakos magatartást. Vitatta az okirati bizonyítékok (a büntetésvégrehajtás keretében készített jelentések) hitelességét, objektivitását, amelyet azzal indokolt, hogy nagy számuk ellenére meglehetősen hasonlóan egymásra, igen rövid idő alatt készültek el és a törvényi figyelmeztetések elhangzása is csak részben követhető nyomon azokból, így ezen okiratok bizonyító ereje erősen kétséges, amelynek okán a védő a szóban forgó okirati bizonyítékok kirekesztését szorgalmazta a bizonyítékok közül.

[17] A tanúvallomások körében hasonló problémára hívta fel a figyelmet, amikor azzal érvelt, hogy a fegyőrök kihallgatása és jelentéseik írása sorozat jelleggel történt, több tanú is csak közvetve, kollégájától vagy felettesétől értesült az eseményekről, ennél fogva a bizonyítékok hitelessége is erősen megkérdőjelezhető. A védő összességében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Fővárosi Törvényszék ítélete megalapozatlan, hiszen a vádirati tényállástól eltérő tényállást állapított meg, ugyanakkor azt javarészt a büntetésvégrehajtás dolgozóinak vallomásaira és jelentéseire alapította. Mindezek alapján indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló iratok tartalma alapján a tényállást egészítse ki a vádlottak vallomásaival és ennek eredményeként az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és Terhelt2 II. r. vádlottat az ellene emelt vád alól bűncselekmény hiányában mentse fel. Másodlagosan a vádlott bizonyítottság hiányában történő felmentését kérte, harmadlagosan a kiszabott szabadságvesztés büntetés jelentős enyhítését szorgalmazta.

[18] Terhelt3 III. r. vádlott védője az elsőfokú bíróság ítélete ellen jogorvoslással nem élt, azonban a fellebbviteli főügyészség indítványában foglaltakra reagálva annak a jogi meggyőződésének adott hangot, hogy a III. r. vádlott terhére a súlyosabb bűncselekmény nem állapítható meg. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozott, a törvényszék a bizonyítékokat teljeskörűen értékelte, melynek során helyes ténybeli következtetést vont le a III. r. vádlott elkövetői magatartására és helyesen minősítette Terhelt3 cselekményét a fogolyzendülés alapesetének. Korábbi ítéltáblai határozatra hivatkozással kifejtette, hogy a minősített erőszak megállapításához az szükséges, hogy a megtámadott személy testét elérje maga a támadás, vagy az erőszakos, ruházatra irányuló támadás tevődjön át a támadott személy testére. Nem szükséges sérülés bekövetkezése, így elegendő akár ráncigálás vagy lökdösődés. Hangsúlyozta, hogy a III. r. vádlott a cselekmény elkövetése során nem érintette meg sem a vele szemben intézkedő őr testét, sem annak ruháját támadó jelleggel, amit az intézkedő őrok is megerősítettek a tanúvallomásaikban. A büntetés kiszabása körében is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az értékelendő körülményeket helyesen és tényleges súlyuknak megfelelően vette számba az elsőfokú bíróság, ezért a törvényszék ítéletének helybenhagyását kérte.

[19] Terhelt4 IV. r. védője írásban is részletesen megindokolta a fellebbezését. Ebben kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helytelenül állapította meg, jóllehet a szükséges bizonyítékokat beszerezte és értékelte, azonban azokat nem a logika szabályainak megfelelően vette számba és ennek eredményeként téves következtetést vont a IV. r. vádlott bűnösségére. A védő a fellebbezésében kiemelte, hogy a IV. r. vádlott mindvégig tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését és vádlott-társai sem tettek rá terhelő vallomást. Terhelt4 IV. r. vádlott már csak amiatt sem vehetett részt a tetteges fizikai ellenállásban, mert keze az adott időpontban dokumentálhatóan sérült volt. A védő hivatkozott továbbá arra is, hogy a kamerafelvételek sem támasztják alá a IV. r. vádlott erőszakos magatartását, ezért elsősorban a vádlott felmentését, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítését indítványozta.

[20] Terhelt5 V. r. vádlott védője ugyancsak a terhelt felmentését kérte arra figyelemmel, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján kétséget kizáróan nem állapítható meg az, hogy az V. r. vádlott elkövette a terhére rótt bűncselekményt. Ennek tükrében bizonyítottság hiányában történő felmentésre tett indítványt. Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárás ismeretében arra a következtetésre jutott, hogy a törvényszék ítélete megalapozatlan, az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat helytelenül értékelte és tényből további tényre helytelenül következtetett, amelynek eredményeként tévesen vont következtetést az V. r. vádlott bűnösségére. A védői álláspont szerint Terhelt5 V. r. vádlott magatartása – a rendelkezésre álló bizonyítékok perrendszerű értékelése alapján – nem volt alkalmas a fogolyzendülés büntetének megállapítására. Az elsőfokú ítéletből kiemelte, hogy a törvényszék az V. r. vádlott cselekvőségével kapcsolatban csak rendkívül szegényes ténymegállapításokat tett, amelyek önmagukban sem alkalmasak a bűncselekmény megállapítására. Hangsúlyozta az V. r. vádlott következetes vallomásait, amelyeket összevetett tanú5 reintegrációs tiszt tanúvallomásával és amelyből azt a következtetést vonta le, hogy az V. r. vádlott volt a terhelték közül a legkevésbé aktív. Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletéből nem állapítható meg az V. r. vádlott vonatkozásában tényállásszerű magatartás, ezért a terhelt felmentésére tett indítványt. Enyhítésre irányuló indítványában kérte, hogy a másodfokú bíróság jelentősebb nyomattal értékelje a bűncselekmény elkövetése óta eltelt igen hosszú időmúlást, teremtsen meg a vádlottak között a belső arányosságot és ugyancsak nyomatékosan értékelje a társaihoz képest kevésbé aktív vádlotti magatartást.

[21] Terhelt2 II. r. vádlott számos írásbeli beadványt terjesztett elő a másodfokú bíróságon, amelyekben döntően a bizonyítékok értékelését végezte el és rámutatott az álláspontja szerinti azon ellentmondásokra, amelyek tévesen vezettek az elsőfokú elítéléséhez. Maga is kérte a bizonyítás felvételét a másodfokú eljárásban és következetesen bűncselekmény hiányában történő felmentését szorgalmazta.

[22] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet felülbírálatát megelőzően először annak terjedelmében foglalt állást, illetve döntött a tárgyalás kitűzéséről és azon bizonyítás felvételéről.

[23] Az ellentétes irányú fellebbezések tartalmi vizsgálata során megállapította, hogy arra Be. 590. § (1), (2) és (10) bekezdései irányadóak.

[24] A Be. 590. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság – ha e törvényt kivételt nem tesz – a fellebbezéssel sérelmezett ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálja felül. A (2) bekezdés kimondja, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását a bíróság arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. A vonatkozó törvényhely (10) bekezdése pedig rögzíti, ha ugyanazon bűncselekmény vonatkozásában több fellebbezésre jogosult jelentett be fellebbezést, és legalább egy fellebbezés az elsőfokú bíróság ítéletének a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezését sérelmezi, a másodfokú bíróság a fellebbezéssel sérelmezett ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a (2) bekezdés szerint – ha az elsőfokú bíróság ítélete több bűncselekményről rendelkezett, a (4) bekezdés alkalmazásával – bírálja felül. A fenti törvényi rendelkezéseket összevetve a bűnösséget vitató védelmi fellebbezésekkel és a cselekmények minősítését is támadó ügyészi fellebbezéssel, az ítéltábla megállapította, hogy a felülbírálat teljeskörű.

[25] Terhelt4 IV. r. vádlott vonatkozásában a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a 2024. év május hó 2. napján kelt BF.441/2023/26. számú átiratában a Be. 749. § (1) bekezdése alapján indítványt tett az eljárásnak a IV. r. vádlott távollétében történő lefolytatására. Ezt követően az ítéltábla Terhelt4 IV. r. vádlott vonatkozásában a távollévő terhelttel szembeni eljárás keretében folytatta le a bírósági eljárást.

[26] Osztva a fellebbviteli főügyészség tárgyalás kitűzésére és azon bizonyítás felvételére vonatkozó indítványát, a Fővárosi Ítéltábla a Be. 600. § (1) bekezdés b) pontja alapján az ügyben tárgyalást tűzött ki, amelyen – az ügyészi indítványnak megfelelően, azzal egyetértve – bizonyítást vett fel a vádlottak büntetés-végrehajtási intézetben tanúsított magatartásáról, amelyek árnyalt képet adtak a terheltnek személyiségéről, fegyelmről, amely körülményeknek korántsem elhanyagolható szerepe lehet a büntetés kiszabás során.

[27] Az ítéltábla a tárgyaláson felolvasással a bizonyítás anyagává tette Terhelt1 I. r. vádlottra vonatkozó büntetés-végrehajtási feljegyzéseket, jellemzéseket, összefoglaló véleményeket a nyomozati iratok 411-414., valamint 491. oldaláról. A bv.intézet3ben készült értékelő véleményben foglaltak szerint Terhelt1 I. r. vádlott a fogvatartotti hierarchia csúcsára próbál törni, rendkívül nehezen kezelhető személyiségjegyekkel bír, manipulatív, arrogáns, a kapott utasításokat csak vonakodva hajtja végre. A számára kedvezőtlen döntéseket nehezen fogadja el, minden esetben próbálja a saját érdekeit érvényesíteni, akár a felügyelet félrevezetése árán is. Az általa elmondottak nem minden esetben fedik a valóságot. Bár tisztában van cselekedetei következményeivel, a lehetséges szankcióktól nem tart. Próbál úgy helyezkedni, hogy a számára optimális helyzetet elérje, akár jobb színben is feltüntetve magát, azonban amikor előtér a valódi énje, levetkőzi gátlásait, vulgáris és agresszív személyiségjegyei mutatkoznak meg. A büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodása alatt 2018. november 5-től 19 esetben került sor fegyelmi fenytetés kiszabására vele szemben, jutalmazására egyszer került sor, jó tanulmányi eredménye miatt. 2011. január 7-től kezdődően 30 esetben volt fegyelmi fenytetése.

[28] Terhelt2 II. r. vádlottra vonatkozó büntetés-végrehajtási adatok (nyomozati iratok 412. oldal) azt tükrözik, hogy a terhelt agresszív, a szabályokat be nem tartó személyiség, aki nem képes elfogadni a számára negatív döntéseket. Éretlen személyiség benyomását kelti,

korábban is fenyítésben részesült fogvatartott társ bántalmazása miatt. A büntetés-végrehajtási intézet kereti között drogtesztje pozitív lett, vele szemben 8 alkalommal került sor fegyelmi fenyítés kiszabására. Ugyancsak a tárgyalás anyagává tette Terhelt2 II. r. vádlott indítványára a jelenlegi fogvatartási helyéről beszerzett, a vádlott büntetés-végrehajtás során tanúsított magatartására vonatkozó adatokat is. A bv.intézet⁴ reintegrációs tisztjének összefoglaló véleménye szerint nevezett fogvatartott az intézet és a részleg életébe nehezen, de beilleszkedett. Nem törekszik vezető szerep betöltésére, azonban rendszeresen fegyelmi cselekményeket követ el. Az intézet rendjével szembehelyezkedő magatartás jellemzi, amit többletinformációi és fegyelmi fenyítéseinek mértéke alátámaszt. Az elítélt egyéni kezelési utasítással rendelkezik. Társadalomba történő sikeres visszailleszkedés feltételezhetően nem áll szándékában. Kapcsolattartása rendszeres, hozzátartozói mindig elérhetőek.

[29] Terhelt3 III. r. vádlott vonatkozásában a másodfokú bíróság a bizonyítás eljárás anyagává tette a nyomozati iratok 555-567. oldalain fellelhető büntetés-végrehajtási adatokat, mely szerint a III. r. vádlott a fogvatartása idején számtalan esetben került összetűzésbe a bv. intézet rendjével, több esetben dühöngő, rendbontó, tiszteletlen magatartást tanúsított, rátámadt a felügyeletre. Vele kapcsolatban egyéni kezelési utasítást kellett készíteni, mert renitens, ellenszegülő magatartására és az általa okozott rendkívüli eseményekre figyelemmel speciális ellenőrzést igényelt. A bv⁴ feljegyzése szerint a vádlottnak olyan elképzelése, illetve terve is volt, hogy túszejtés módszerével próbált volna a bv- intézetből társaival egyetemben kikerülni, más alkalommal pedig az merült fel benne, hogy felgyújtják a zárkát. Terhelt3 III. r. vádlott esetében is volt eset a bv. intézeten belüli pozitív drogtesztre és az is megállapítható az iratokból, hogy rendszeresen részesült fegyelmi fenyítésben a legkülönbözőbb rendbontások miatt.

[30] Terhelt4 IV. r. vádlott tekintetében az ítéltábla a nyomozati iratok 647-648. oldalán található értékelő véleményt tette felolvasással a bizonyítási eljárás anyagává. E szerint a vádlott a büntetés-végrehajtás szabályait nem tartja be, igyekezet minden lehetőséget kihasználni, hogy tiltott tárgyakhoz (például: mobiltelefon) jusson. Kimondottan renitens fogvatartottnak számít, viselkedése fegyelmezetlen, indulatkezelése problémás. Csak a jelenben él, tette következményével nem számol, sodorható, befolyásolható. A vádlott büntetés-végrehajtási intézetben tanúsított magatartását, konkrét cselekményeit illetően rögzítendő, hogy nála több esetben találtak a zárkában tiltott tárgyat, szintén több esetben ellenszegült a felügyelet utasításainak, a felügyeletre támadt és nem utolsósorban kábítószer fogyasztott.

[31] Terhelt5 V. r. vádlott vonatkozásában az ítéltábla a bizonyítási eljárás anyagává tette a nyomozati iratok 449-450. oldalain elfekvő iratokat, mely alapján rögzíthető, hogy a vádlott a fogvatartása során több esetben tiltott tárgyat (mobiltelefont) tartott magánál, máskor drogtesztje pozitív lett, illetve az őrszemélyzet elleni ellenszegülésben is részt vett. Feddésben részesült fogvatartás sanyargatása és zárkakörletrend megsértése miatt, de fenyítésben részesült kapcsolattartás szabályainak megsértése és más cselekmények miatt is.

[32] Az ekként rögzített további személyi körülményeken túl a vádlottak korábbi büntetései kapcsán további pontosítások, kiegészítések szükségesek:

[33] – Terhelt2 [3] bekezdés 2. pontjában feltüntetett ítélet helyesen 2011. november 17. napján emelkedett jogerőre;

[34] – a II. r. vádlottat a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2023. június 6. napján kelt és jogerős 5.B.20615/2023/2. számú határozatával mint többszörös visszaesőt kábítószer birtoklásának vétsége miatt 75 nap elzárásra ítélte; elkövetési idő: 2017. július 27.

[35] – ezen felül Terhelt2 II. r. vádlottat a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2023. november 2. napján kelt és jogerős 12.B.20671/2021/140. számú ítéletével 11 rendbeli csalás vétsége miatt 90 nap elzárásra ítélte;

[36] – Terhelt3 III. r. vádlott bűnügyi előéletére vonatkozó adatok is helyesbítésre, kiegészítésre szorulnak, melyek a jogkövetkezmények alkalmazása során szintén nem maradhatnak figyelmen kívül. Terhelt3 III. r. vádlottat az elsőfokú ítéletben feltüntetetteken túl a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2022. év október hó 6. napján jogerős 5.B.20.338/2021/56. számú ítéletében bűnösnek mondta ki kábítószer birtoklásának vétségében, amiért őt – mint többszörös visszaesőt – 90 nap elzárásra ítélte. A bűncselekmény elkövetési ideje ugyanúgy a 2017. év július hó 27. napja, mint a jelen eljárás tárgyát képező fogolyzendülés büntette megvalósításának időpontja.

[37] – Terhelt3 III. r. vádlottat ezen felül a Szombathelyi Törvényszék a 2023. év június hó 27. napján jogerős 13.Bf.138/2022/21. számú ítéletében mint visszaesőt 8 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte zaklatás vétsége miatt; elkövetési idő: 2021. február 18.-2022. február 27. napja;

[38] – Terhelt5 V. r. vádlottat a Szigetszentmiklósi Járásbíróság a 2022. szeptember 28. napján kelt és a Budapest Környéki Törvényszék 3.Bf.690/2022/20. számú határozatával 2023. április 20. napján emelkedett jogerőre bódult állapotban elkövetett járművezetés vétsége és kábítószer birtoklásának vétsége miatt (elkövetési idő: 2020. október 2.) mint többszörös visszaesőt 1 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 3 év járművezetéstől eltiltásra és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte;

[39] – az V. r. vádlottat a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság a 2023. szeptember 26. napján kelt és jogerős 8.B.XI.358/2023/12. számú ítéletével mint többszörös visszaesőt a 2022. március 1. napján elkövetett járművezetés az eltiltás hatálya alatt vétsége miatt 300 napi tétel, napi tételenként 1000 forint, összesen 300.000 forint pénzbüntetésre, 312 óra közérdekű munkára és 1 év 6 hónap járművezetéstől eltiltásra ítélte.

[40] Az ítéltábla tárgyalásán a bizonyítás felvételét követően a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője az írásbeli fellebbezését változatlan formában fenntartotta. Perbeszédében azt emelte ki, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján okszerű mérlegelés eredményeként logikai hibáktól mentesen állapította meg az irányadó tényállást, amely így minden tekintetben megalapozott. Ismét jelezte, hogy a II., III. és IV. r. vádlott cselekménye súlyosabban, a Btk. 284. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő fogolyzendülés büntetteként értékelendő. Írásban kifejtett álláspontját azzal erősítette meg, hogy a jogirodalom nem tesz különbséget az

erőszak és az erőszakos magatartás között, mindkettő azonos gyökerű, vannak közös jellemzőik. Az erőszakos elkövetés nem elkövetési mód, hanem elkövetési magatartást. A fogolyzendülés felszámolása során a vádlottak által alkalmazott erőszak mindenképpen alkalmas a fogolyzendülés minősített esetének megállapítására és természetesen nem állhat valóságos alaki halmazatban a hivatalos személy elleni erőszak büntettével. A szóban forgó három vádlott erőszakos magatartását azzal is alátámasztani igyekezett, hogy a terheltek tevékenysége jelentősen túlmutatott az intézkedéssel szemben kifejtett ellenállás határain, hiszen mindhárman aktívan cselekedtek, erőszakos magatartást tanúsítottak. A főügyészi indítványt a büntetések súlyosításával kapcsolatban is változatlanul fenntartotta azzal a kiegészítéssel, hogy indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a személyi körülményekkel kapcsolatban is pontosítsa a törvényszék ítéletét. A felvett bizonyítás alapján az állapítható meg, hogy mind az öt vádlott számos alkalommal részesült fenyítésben, ami azt mutatja, hogy a korábbi büntetések és bv. intézeten belüli fenyítések nem érték el a céljukat, és a jelen eljárás után kiszabott büntetések sem voltak hatással rájuk.

[41] Terhelt1 I. r. vádlott védője a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményéhez képest is változatlanul fenntartotta az írásban részletesen kifejtett fellebbezését. Álláspontja szerint a törvényszék a részletesen lefolytatott bizonyítási eljárás alapján tévesen vont következtetést az I. r. vádlott bűnösségére. Az I. r. vádlott mindvégig tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését és a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján elsődlegesen a terhelt felmentése, másodlagosan pedig a kiszabott büntetés enyhítése jöhet szóba reálisan. Ez utóbbi indítványát elsősorban a hét éves időmúlással, valamint azzal indokolta, hogy az örök tevőleges beavatkozását közvetlenül megelőző utolsó felszólításkor a vádlott felhagyott a cselekményével.

[42] Terhelt2 II. r. vádlott védője perbeszédében azt hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint a bizonyítékok mérlegelése során nem fogadhatóak el a bv. örök utólagos jelentései, amelyek hitelessége legalább kétséges. A súlyosabb minősítés nem állapítható meg a vádlott terhére, e tekintetben az elsőfokú bíróság alapos indokolást adott, amely a rendelkezésre álló bizonyítékok figyelembevételével nem vonható kétségbe. Szintén a vádlott felmentését, másodlagosan pedig a kiszabott büntetés enyhítését kérte a másodfokú bíróságtól. Az ügyészség súlyosítást célzó fellebbezésére reagálva elsősorban a hosszú időmúlást emelte ki, amellyel összefüggésben azt is megjegyezte, hogy az a II. r. vádlott terhére nem róható, hiszen ezidő alatt mindvégig rendelkezésre állt, az időmúlás pedig az ügyben eljáró hatóságok felelőssége.

[43] Terhelt3 III. r. vádlott védője – tekintettel arra, hogy fellebbezést sem ő, sem pedig a terhelt nem jelentett be az elsőfokú bíróság ítélete ellen – a súlyosabb minősítést célzó ügyészi fellebbezést bírálva azt hangoztatta, hogy nem lehet erőszaknak, de még annak kísérletének sem minősíteni azt a vádlotti magatartást, amely el sem érte az őrt.

[44] Terhelt4 IV. r. vádlott védője a korábbi védő írásban benyújtott fellebbezését fenntartva, elsősorban a vádlott felmentését szorgalmazta bűncselekmény hiányában, másodsorban a jelentős időmúlásra tekintettel a kiszabott büntetés enyhítését kérte az ítéletétől.

[45] Terhelt5 V. r. vádlott védője perbeszédében úgy értékelte, hogy a törvényszék meglehetősen széleskörű és alapos bizonyítást folytatott le, a bizonyítékokat beszerezte, azokat egyenként és összességükben is értékelte, azonban tévesen következtetett az V. r. vádlott bűnösségére. Elsősorban azt hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása nem felel meg a logika szabályainak és az V. r. vádlott vonatkozásában a terhelt bűnösségére vonatkozó adatok tulajdonképpen nem is állnak rendelkezésre. A vádlott magatartása a védői álláspont szerint alkalmatlan volt arra, hogy a fogvatartás rendjét veszélyeztesse. Ezzel összefüggésben az V. r. vádlott felmentésére tett indítványt, bűnösségének megállapítása esetére alternatív indítványként a kiszabott szabadságvesztés enyhítését szorgalmazta.

[46] Terhelt1 I. r. vádlott az utolsó szó jogán ismételten az ártatlanságát hangsúlyozta, zendülésben nem vett részt. Kiemelte, hogy az örök felszólításának eleget tett, az utasításokat követte.

[47] Terhelt2 II. r. vádlott bűnösségét vitatva azt hangsúlyozta, hogy tisztában van azzal, hogy milyen következményekkel jár az őrsemélyzetre történő támadás, ezért eszébe sem jutott ilyet elkövetni. Az ellene szóló bizonyítékok hiányát emelte ki, valamint arra hivatkozott, hogy a tanúvallomások és az ügyben készült jelentések tartalma között komoly ellentmondások lelhetők fel.

[48] Terhelt3 III. r. vádlott mindössze abban látta saját hibáját, hogy nem kívánt tanú14val azonos cellában lenni. Az utolsó szó jogán bocsánatot kért mindenkitől, hogy az ő magatartása miatt kerültek a vádlottak a bíróság elé.

[49] Terhelt5 V. r. vádlott az utolsó szó jogán azt mondta, hogy a bűncselekményt nem követte el, ártatlanságát hangsúlyozta.

[50] Az ítéltábla az ellentétes irányú fellebbezések közül az ügyésznek Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak cselekményeinek súlyosabb minősítésért bejelentett, míg a védelmi fellebbezések közül Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r. és Terhelt4 IV. r. vádlottak és védőik enyhítést célzó jogorvoslati kérelmét találta alaposnak.

[51] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a perrendi szabályokat megtartotta, az ügy más bíróra történt átszignálását követően az eljárást a Be. 518. § (3) és (4) bekezdéseiben írtakra figyelemmel megismételte. Terhelt4 IV. r. vádlott esetében figyelemmel volt a jogsegély keretében beszerzett adatokra és intézkedett annak érdekében, hogy a terhelt a tárgyaláson a védekezését személyesen fejthesse ki. A IV. r. vádlott számára tolmácsot biztosított, továbbá a telekommunikációs eszközök alkalmazása során is maradéktalanul megtartotta a vonatkozó eljárásjogi rendelkezéseket. A törvényszék ügyfelderítési kötelezettségét is alapvetően teljesítette, a tényállást a meghallgatott tanúk vallomásaira alapozta és a felmerülő ellentmondásokat szembesítések során igyekezett tisztázni. A bizonyítékok körében értékelte a kamerafelvételeket is. Az elsőfokú bíróság tényállása megalapozott, ezáltal a Be. 591. § (1) bekezdésében foglaltak szerint irányadó volt a másodfokú eljárásban is. A Fővárosi Törvényszék indokolási kötelezettségének is eleget tett, részletesen kifejtette, hogy a vádlottak tagadásával szemben – amelyek önmagukban és egymáshoz képest is ellentmondásokat tartalmaztak – miért a meghallgatott tanúk

nyilatkozatira, az okirati bizonyítékokra, a kamerafelvételekre alapozva állapította meg a történeti tényállást. Az e körben kifejtett elsőbírői mérlegelés és indokolás meggyőző volt az ítéltábla számára is. A felmentést célzó védelmi fellebbezések kivétel nélkül az elsőfokú bíróság mérlegelő tevékenységét támadták, amelyek azonban megalapozott tényállás mellett értelemszerűen nem vezethettek eredményre. A védők kifogásai elsősorban arra irányultak, hogy a vádlottak következetes tagadó vallomásai mellett az egyéb bizonyítékok nem voltak mindvégig konzekvensek, és a védelem alapvetően megkérdőjelezte a bv. örök szavahihetőségét, így az általuk írt jelentések tartalmát is. E körben szükséges megjegyezni, hogy az elsőfokú bíróság igen alapos értékelő és mérlegelő tevékenységet végzett, minden lehetséges eszközzel és módon igyekezett feltárni az ellentmondásokat, részletesen indokolta a döntését, ami a másodfokú bíróság számára is meggyőző volt, ennél fogva a mérlegelést támadó védelmi fellebbezések nem foghattak helyt.

[52] A fentiek szerint döntően helyesen rögzített tényállásból okszerűen vont következtetést az elsőfokú bíróság valamennyi vádlott bűnösségére és Terhelt1 I. r., Terhelt4 IV. r., valamint Terhelt5 V. r. vádlottak cselekményét törvényesen is minősítette.

[53] Tévedett azonban Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlott cselekményének anyagi jogi minősítése során. Az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított és a másodfokú eljárásban is irányadó történeti tényállás szerint Terhelt2 II. r. vádlott – miután kiemelték a zárkából és megfordították, hogy megbilincseljék – hátra fejelő mozdulatot tett az őt éppen megbilincselni próbáló tanú8 bv. törzszászlós irányába, aki ezt észelve elhajolt, majd földre vitte Terhelt2 II. r. vádlottat, majd más büntetés-végrehajtási örök segítségével a kezét hátra helyzetben megbilincselte (elsőfokú ítélet 9. oldal 15. bekezdés).

[54] Terhelt3 III. r. vádlott magatartását illetően azt rögzítette a Fővárosi Törvényszék, hogy a vádlott a kiemelés után, amikor tanú7 bv.főtörzsőrmester a tarkójára tett kézzel a falhoz állította bilincselés céljából, kirántotta a kezét az ör fogásából és könyökével a mögötte álló tanú7 bv. főtörzsőrmester irányába ütött, azonban őt nem találta el, így tanú7 sérülést nem szenvedett. Ezután a Terhelt3 III. r. vádlottat más örök bevonásával – testi kényszer alkalmazása mellett – megbilincselte tanú7 (elsőfokú ítélet 9. oldal 16. bekezdés).

[55] Az ügyészi fellebbezésben és a fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltakkal részben egyetértve az ítéltábla megállapította, hogy Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlott cselekménye súlyosabban minősül.

[56] Helyesen mutatott rá a fellebbviteli főügyészség az átiratában, hogy a Btk. 459. § (1) bekezdésének 4. pontja értelmében erőszakos magatartásnak minősül a más személyre gyakorolt támadó jellegű fizikai ráhatás abban az esetben is, ha az nem alkalmas testi sérülés okozására. Az intézkedő örök irányába kifejtett, támadó jellegű mozdulat, fizikai ráhatás megvalósult azzal, hogy Terhelt2 II. r. vádlott tanú8 bv. törzszászlós irányába hátrafejelő mozdulatot tett azzal a céllal, hogy őt lefejelje, Terhelt3 III. r. vádlott pedig kirántotta a kezét bilincselés közben a mögötte álló tanú7 bv. főtörzsőrmester és könyökével a mögötte álló ör felé ütött.

[57] A történeti tényállásból és az annak alapját képező bizonyítékokból – elsősorban a következetes tanúvallomásokból és írásbeli jelentésekből – kétséget kizáróan lehetett

megállapítani, hogy mind Terhelt2 II. r., mind Terhelt3 III. r. vádlott erőszakot alkalmazott, amikor a II. r. terhelt hátrafejelő mozdulatot tett, illetve amikor a III. r. vádlott a könyökével próbálta megütni a bv. őrt.

[58] Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában részletesen bemutatta és elemezte az egyes vádlottak vonatkozásában rendelkezésre álló személyi és tárgyi bizonyítékokat. Az elsőfokú ítéletnek a bizonyítékokat értékelő részében (14. oldal 38. bekezdés) a törvényszék értékelte tanú8 tanúvallomását, aki következetesen úgy nyilatkozott, hogy Terhelt2 II. r. vádlott a falnál állva hátra próbált fejelni, ami elől elhajolt és a földre vitte, majd megbilincselte.

[59] Terhelt3 III. r. vádlott cselekvőségét illetően az elsőfokú bíróság az ítélete 12. oldalának 34. bekezdésében a tanúvallomások értékelése körében megállapította, hogy tanú7 felé ütött könyökkel a III. r. terhelt, ám cselekményében megakadályozták.

[60] A fenti bizonyítékok kétséget sem hagynak afelől, hogy Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlott erőszakot alkalmaztak az örökkel szemben, hiszen az intézkedésüknek akként próbáltak ellenszegülni, hogy mindketten fizikailag akarták bántalmazni az öröket. Terhelt2 II. r. vádlott fejelte az ör felé, míg Terhelt3 III. r. vádlott a könyökével szándékozott megütni a vele szemben intézkedő őrt.

[61] A Btk. 284. § (2) bekezdés b) pontja értelmében súlyosabban – 2 évtől 8 évig tejredő szabadságvesztéssel – büntetendő a fogolyzendülés résztvevője, ha a fogolyzendüléssel szemben fellépő személy ellen erőszakot alkalmaznak.

[62] Az irányadó tényállás kétséget sem hagy afelől, hogy mind Terhelt2 II. r., mind pedig Terhelt3 III. r. vádlott az ellenük fellépő bv. örökkel szemben fejelésben, illetve ütésben megnyilvánuló személy elleni erőszakot alkalmaztak.

[63] A Btk. 10. § (1) bekezdése értelmében kísérlet miatt büntetendő, aki a szándékos bűncselekmény elkövetését megkezdi, de nem fejezi be.

[64] Az irányadó tényállás alapján mindkét vádlott megkezdte az erőszakos magatartást a fejeléssel, illetve az ütéssel, azonban magatartásukat befejezni nem tudták, mert az örök elhajoltak, illetve elhárították a támadást, de annak be nem fejezése korántsem a terhelteken múlt. Ezért az ítéltábla – a fellebbviteli főügyészség átiratában megjelölt minősítéstől némileg eltérően – megállapította, hogy Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak elkövették a Btk. 284. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő fogolyzendülés büntettének a Btk. 10. § (1) bekezdése szerinti kísérletét.

[65] A II. és IV. r. vádlottak részéről alkalmazott erőszak a fogolyzendülés felszámolása során valósult meg, az térben és időben sem különült el a fogolyzendüléstől, így a cselekmény minősített esetének kísérlete állapítható meg. A fogolyzendülés felszámolásában részt vett személyek természetesen hivatalos személyeknek minősülnek, figyelemmel azonban arra, hogy a fogolyzendülés úgynevezett összefoglalt bűncselekmény (delictum complexum), a velük szemben megvalósult hivatalos személy elleni erőszak büntette vonatkozásában csak

látszólagos az alaki halmazat. E körben hivatkozik az ítéltábla a hivatalos személy elleni erőszak büntetnének értékelése kapcsán kialakult és állandóan követett bírói gyakorlatra, miszerint megvalósul az erőszak abban az esetben is, ha dologról tevődik át az erőszak személyre, például amikor az elkövető erővel rántja ki a hivatalos személy kezéből az abban tartott tárgyat. Ugyancsak ide tartozik az az eset, miszerint a passzív ellenállás kereteit meghaladó erőszakos akadályozás megvalósul, ha a terhelt a karját a kötelességüket jogszerűen gyakorló rendőrök kezéből olyan nagy erővel rántja ki, hogy annak következtében mindhárman a földre esnek [BJD.6028.]. Mindezeket a példákat az ítéltábla az erőszak fogalmának helyes jogi megítélésének illusztrálása céljából mutatta be.

[66] Ugyanakkor nem osztotta az ítéltábla a súlyosítást célzó ügyészi fellebbezésben foglaltakat Terhelt4 IV. r. vádlott vonatkozásában.

[67] Az elsőfokú ítélet tényállása (9. oldal 17. bekezdés) Terhelt4 IV. r. vádlott cselekvőségét illetően azt állapította meg, hogy a vádlottat a zárkából történt kiemelését követően tanú8 bv. törzszászlós a falhoz állította, de amikor megpróbálta megbilincselni, Terhelt4 IV. r. vádlott kirántotta a kezét, megfordult és kezét ütésre emelte. A mozdulatot észlelve tanú8 a földre vitte Terhelt4 IV. r. vádlottat és ott más örök segítségével megbilincselte.

[68] Ugyanakkor az ítélet indokolásában – a bizonyítékok értékelése körében – az elsőfokú bíróság az ítélete 12. oldalának 34. bekezdésében úgy fogalmazott, hogy Terhelt4 IV. r. vádlott ütésre lendítette a kezét. A tényállás és az ítélet indokolási része már önmagában is ellentmondást tartalmaz a IV. r. vádlott konkrét magatartását illetően, míg tanú8 nyomozás során tett vallomása értelmében a IV. r. vádlott a kezét csak ütésre emelte, de a mozdulatot elindítani már nem tudta, mert azonnal felléptek vele szemben és a földre vitték (nyomozati iratok 326. oldal).

[69] Az elsőfokú bíróság által tett eltérő ténymegállapítások is kétséget ébresztenek Terhelt4 IV. r. vádlott aktív, erőszakos magatartásának minőségét és egyáltalán meglétét illetően, azonban a törvényszék által is bizonyítékként értékelt tanúvallomás szerint a terheltnek ideje sem volt az erőszakos magatartás kifejtésének megkezdésére, mert az ellen nyomban felléptek az örök. Ezért az ítéltábla nem osztotta a fellebbviteli főügyészség álláspontját a tekintetben, hogy a IV. r. vádlott is a bűncselekmény minősített esetéért tartozik büntetőjogi felelősséggel.

[70] Egyebekben az elsőfokú bíróság Terhelt1 I. r., Terhelt4 IV. r. és Terhelt5 V. r. vádlottak magatartását – az ítéltábla álláspontja szerint is – az anyagi jogi rendelkezésekkel összhangban, helyesen minősítette. Az elsőfokú bíróság valamennyi vádlottat önálló tettesként ítélte el a fogolyzandulás büntetnében, amely minden tekintetben megfelel az anyagi jogi rendelkezéseknek és a dogmatikai szabályoknak. Azonban ennek indokolásával adós maradt a törvényszék, ezért az ítéltábla a jogi indokolást e körben azzal egészíti ki, hogy a fogolyzandulás büntette azon bűncselekmények viszonylag szűk csoportjához tartozik, amelyeknél már az alaptényállás megvalósításához is több tettes közreműködése szükséges. Ezt az esetet szükségképpen többes közreműködésnek (concurus necessarius) nevezzük. A szükségképpen többes közreműködésnek alapvetően két formája ismert: egyrészt a konvergens, másrészt a találkozó bűncselekmények. A konvergens bűncselekményeknél a

cselekmények, mint egy párhuzamosan haladva egy közös külső cél felé irányulnak. Így ez jellemzi többek között a lázadást vagy a fogolyzendülést is. E bűncselekmények jellemzője, hogy többnyire nagyobb számú tettesük van és közülük a kezdeményezőt, illetőleg a szervezőt, valamint a vezetőt szigorúbban bünteti a törvény, mint a pusztá résztvevőt.

[71] A büntetés kiszabása körében az elsőfokú bíróság hiánytalanul sorolta fel a vádlottak javára szóló enyhítő és a terhükre értékelendő súlyosító körülményeket, azonban azokat az ítéltábla álláspontja szerint nem a valóságos súlyuknak megfelelően értékelte. A másodfokú bíróság valamennyi vádlott vonatkozásában nagyobb nyomatékot tulajdonított az enyhítő körülmények körében a hét éves időmúlásnak, különösen olyan körülmények között, hogy a vádlottak az eljárás során végig a büntetőügyekben eljáró hatóságok rendelkezésére álltak, mert valamennyien különböző jogerős büntetéseiket töltötték. Sem a cselekmény jellege, sem a tényállás bonyolultsága, sem pedig a bizonyítékok rendelkezésre állása nem indokolta a büntetőeljárás ilyen mértékű elhúzódását, e körülmény a vádlottak terhére egyáltalán nem róható. Ezen túlmenően enyhítő körülményként értékelte az ítéltábla a terheltek javára azt a körülményt is, hogy az általában sem gyakori fogolyzendülések között a vádlottak által végrehajtott cselekmény kirívóan súlyosnak egyáltalán nem mondható. Kétségtelen tény, hogy mind az öt terhelt magatartása bűncselekményt valósított meg, azonban a végrehajtás módja korántsem volt olyan jellegű, amely az adott bv-intézet rendjét súlyosan megzavarta volna. E körben helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság, amikor arra a következtetésre jutott, hogy Terhelt1 I. r. és Terhelt5 V. r. vádlottak legkésőbb a beavatkozást megelőző utolsó felszólításkor felhagytak a cselekményükkel, ezért esetükben megalapozottan alkalmazta a törvényszék a Btk. 284. § (6) bekezdésében megfogalmazott korlátlan enyhítés lehetőségét. Jóllehet Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlott esetében az ítéltábla a cselekményt – az ügyészi indítvánnyal részben egyezően – súlyosabban minősítette, ugyanakkor e két vádlott tekintetében enyhítő körülményként értékelte azt, hogy magatartásuk kísérleti szakban rekedt. E körülmény akkor is enyhít, ha a vádlottak a maguk részéről mindent megtettek a cselekmény befejezettsége érdekében, azaz cselekményük befejezett kísérlet volt és az eredmény rajtuk kívül álló okból nem következett be. A súlyosító körülmények felsorolását kiegészíteni vagy azokat az elsőfokú bíróság megítélésétől eltérően értékelni nem volt törvényes ok, amelynek eredményeként az ítéltábla több vádlott esetében lehetségesnek találta a büntetések enyhítését.

[72] A kifejtettek értelmében Terhelt2 II. r. vádlott szabadságvesztését 2 év 6 hónapra, Terhelt3 III. r. vádlott szabadságvesztését 2 év 10 hónapra, míg Terhelt4 IV. r. vádlott szabadságvesztés büntetését 1 év 10 hónapra enyhítette az ítéltábla, amely a másodfokú bíróság meggyőződése szerint tetтарыыos a vádlottak által elkövetett бűncselekmények súlyával és egyben megteremti a vádlottak büntetései között is a belső arányosságot.

[73] Terhelt1 I. r. és Terhelt5 V. r. vádlott büntetéseinek további enyhítésére nem látott lehetőséget az ítéltábla és az eddig kifejtettekбől értelemszerűen következik az is, hogy a büntetések súlyosítását célzó ügyészi, valamint a felmentésre irányuló védelmi fellebbezésekben foglaltakat sem osztotta a másodfokú bíróság.

[74] Terhelt1 I. r. és Terhelt5 V. r. vádlott megváltozott tényleges tartózkodási helyét, továbbá Terhelt4 IV. r. vádlott tartózkodási helyének feltüntetését a jelenleg hatályos adatoknak megfelelően tüntette fel, illetve mellőzte a másodfokú bíróság.

[75] A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről az ítéltábla megállapította, hogy azt az állam viseli a Be. 613. § (1) bekezdése és (2) bekezdés a) és b) pontjai alapján, mert a vádlottak és védők fellebbezése eredményes volt, illetve az ügyész súlyosítást célzó fellebbezése nem vezetett eredményre.

[76] A Fővárosi Ítéltábla a fentiekben részletezettek értelmében az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, míg a törvényszék ítéletének törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdésének felhívásával helybenhagyta.

Budapest, 2024. szeptember 5.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k. a tanács elnöke, Dr. Németh Nándor s.k. előadó bíró, Dr. Lőrinczy Attila István s.k. bíró

A Fővárosi Törvényszék 2023. április 14. napján kihirdetett 32.B.65/2020/336. számú ítélete Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű, Terhelt3 III. rendű, Terhelt4 IV. rendű és Terhelt5 V. rendű vádlottak tekintetében – a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.234/2023/89. számú határozatában írt változtatással – a 2024. év szeptember hó 5. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. szeptember 5.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k.

a tanács elnöke